

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

KIRKÜÇÜNCÜ SÛRE-İ CELÎLE

ez-ZÜHRUF SÛRE-İ CELÎLESİ

Mekkî(; Mekke-i Mükەرreme döneminde inmiş)dir. 89 âyet-i kerîmedir. Ancak İmâm-ı Mukatil (Rahimehullâh)a göre; 45. âyet-i kerîme, (Mi'râc gecesi) Beyt-i Makdis'de nazil olmuştur, el-İtkan'da zikredildiğine göreyse semada nazil olmuştur. Medine'de nazil olduğu da mervîdir.

O Rahmân ve O Rahîm olan Allâh'ın ismiyle!

1- Hâ! Mîm!

2- O (hidâyet yollarını) **iyice açıklayıcı Kitab** (olan Kur'ân)a / o (*ince düşünenler için manaları*) **pek açık olan Kitab'a** / yemin olsun!

3- **Gerçekten Biz onu Arapça bir Kuran kıldık, tâ ki siz** (manalarını ve mucizelerini gereği gibi) **anlayasınız!**

4- **Şüphesiz ki o, o** (semavî) **kitapların anası** (ve esâsı ola)n (Levh-i Mahfûz)da; **Bizim katımızda** (diğer kitaplara nazaran) **elbette pek yücedir, üstün hikmet sahibidir** / (*hiçbir kitap onu nesh etmeyeceği için*) **çok sağlamdır** / (diğer kitaplardaki tahrifatla ilgili karar veren bir) **hâkim** (mertebesinde)dir /.

5- (Evet! Hikmetimiz böyle bir Kur'ân'ın size indirilmesini gerektirmiş bulunmaktadır.) **Şimdi siz** (sapıklıkta ve cehalette) **haddi aşmış bulunan bir toplum oldunuz diye bu kitabı sizden ayrı bir tarafa mı uzaklaştıralım?**

6- **Nitekim** (sizden) **evvelki** (inkarcı toplumlar ve haddi aşmış ümmet)ler **içerisinde de birçok peygamber göndermiştik!**

7- **Kendilerine hiçbir nebî gelmiyordu ki, onunla sürekli alay etmekte bulunmuş olmasınlar!**

8- **Böylece Biz kuvvet bakımından onlardan daha güçlü olanları helak ettik.**
Nitekim (bu Kur'ân'da) **evvelkilerin şaşılacak kıssaları** (defaatle) **geçmiştir!**

9- **Andolsun ki; sen o** (şirk koşa)nlara: **"Gökleri ve yeri yaratmış olan kimdir?" diye soracak olsan, yemin olsun ki; elbette onlar** (putların acizliğini bildiklerinden ve bu âlemlerin yaratılışının, üstün bir güce ve sonsuz bir ilme sahip olan bir Zâta dayanması

gerektiğini idrak ettiklerinden dolayı): **"Onları O Azîz ve Alîm (olan; O istediğini yaratma gücüne sahip olan ve yaratıklarının yönetimini çok iyi bilen Allâh-u Te'âlâ) yarattı!" diye (kendilerini itirafa mecbur hissede)ceklerdir.**

10- (Böylece onlar) **O Zât**(a işaret etmiş olacaklar dır) **ki; sizin için yeri bir döşek yapmış ve orada sizin için birtakım yollar tayin etmiştir, tâ ki siz (o yolları izleyerek maksatlarınıza) ulaşasınız / (onlar hakkında tefekkürde bulunarak asıl maksat olan tevhid ve marifete) hidâyet bulasınız /**

11- O Zât ki; (üstün hikmetlere dayalı olan yüce iradesiyle tespit edilmiş) **bir ölçüyle gökten su indirmiştir de, onun sebebiyle Biz (bitkilerden ve ürünlerden tamamen yoksun olan) ölü bir beldeyi canlandırmışsınız. İşte sana! Siz de böylece (diriltilecek kabirlerinizden) çıkartılacaksınız!**

(Artık her sene gözünüzün önünde ölü toprağa hayat veren Rabbinizin, ölümünüzün ardından sizi diriltmesini nasıl uzak görebiliyorsunuz?)

12- O Zât ki; (ekşi-tatlı, beyaz-siyah, erkek-dişi gibi yaratıkların) **türlerin(in) tamamını yaratmıştır, binmekte olduğunuz gemileri ve davarları da sizin için var etmiştir.**

13- Tâ ki siz onların sırtları üzere yerleşesiniz, sonra üzerlerine oturduğunuzda Rabbinizin nimetini(n büyüklüğünü kalben) hatırlayasınız da (dillerinizle bu nimete şükretmek için) diyesiniz ki:

"(Bütün noksan sıfatlardan ve şanına yakışmayan vasıflardan tenzih ve) tesbih (olsun) O Zât'a ki; işte bunu bize itaatkâr kılmıştır.

Oysa biz bun(ca ağır gemiyi ve vasıtayı kullanmay)a güç yetirebilen kimseler değildik.

14- Şüphesiz ki biz (bugün bu vasıtalarla kısa yolculuklara çıkmaktaysak da, ölümle birlikte uzun yolculuğa çıkarak) ancak Rabbimize elbette dönücüleriz!"

15- Ama o (şirk koşa)nlar (göklerin ve yerin yaratıcısının tek olduğunu itiraf ettikleri halde: "Melekler Allâh'ın kızlarıdır!" diyerek) kullarından O'na bir parça ayırdılar (ve O'na yaratıkların sıfatını taktılar).

Gerçekten de insan elbette (inkârı) pek açık / (gâvurluğunu) açığa vuran / büyük bir kâfirdir.

16- Yoksa O (Allâh-u Te'âlâ), yaratmış olduklarından birtakım kızlar(ı evlat) edindi de sizi oğullarla mı seçkin kıldı?!

17- Oysa onlardan biri, Rahmân'a (kız çocuklar isnat etmek suretiyle O'na) bir benzer olarak açıklamış olduğu şey ile müjdelendiğinde, (üzüntü ve utancından) yüzü kapkara oluverir, üstelik o öfke dolu biridir.

18- Yoksa (Allâh-u Te'âlâ bula bula) o takılar içerisinde büyütülen ve kendisi mücâdelede (delilini ve davasını) açıklayıcı olamayan (ve meramını anlatmaktan âciz olan dişi) birini mi (evlat edinmiş)?!

19- O (şirk koşa)nlar o melekleri birtakım dişiler saydılar ki, aslında onlar Rahmân'ın kullarıdır.

Yoksa yaratılışlarına mı şahit oldular (da, Allâh'ın onları dişi olarak yarattığını görerek bu kanaate vardılar)?

(Onların: "Biz babalarımızdan böyle işittik, onların yalan söylememiş olduklarına da şahitlik ederiz!" diyerek melekler hakkında yaptıkları) **bu şahitlikleri** (amel defterlerine) **muhakkak yazılmaktadır ve onlar** (kıyamet günü bundan dolayı) **sorumlu tutulacaklardır.**

20- Onlar: "Rahmân (bizim meleklerle tapmayı bırakmamızı) **dileseydi, biz onlara tapamazdık.**

(Biz şu anda onlara taptığımızı göre, bu ibadetimizin Allâh indinde de makbul ve güzel bir şey olduğu anlaşılmaktadır.)" **dediler.**

İşte sana! Bu hususta onlara ait hiçbir bilgi yoktur. Onlar ancak (zan ve) **tahmine dayalı bir yalan söylemektedirler.**

Nitekim Allâh-u Te'âlâ'nın bir şeyi dilemesi, onu emretmiş olması yahut o şeyden razı olması anlamına gelmez. Çünkü meşî'et; Allâh-u Te'âlâ'nın, Kendi katında güzel veya çirkin olması fark etmeksizin, bir hikmetten dolayı mümkünâttan birini diğerine tercih etmesi demektir.

21- Yoksa Biz onlara o (Kur'â)ndan **önce bir kitap vermişiz de onlar** (: "Melekler Allâh'ın kızlarıdır!" derken, naklî bir dayanak olarak) **ona mı sınıksız tutunucudurlar?**

22- Doğrusu onlar(ın bu hususta ne aklî ne de naklî hiçbir delilleri mevcut olmayıp, tek dayanakları kendileri gibi cahil olan geçmişlerini körü körüne taklit etmektir, bu yüzden savunmalarında):

"Gerçekten biz, babalarımızı (ve atalarımızı) **bir din üzere bulduk. Muhakkak biz de onların izleri üzere doğruya ermiş kimseleriz"** demişlerdir.

23- (Habîbim!) İşte sana! (Bu kör taklitçilik, sadece senin dönemindeki müşriklere mahsus değildir, nitekim) **senden önce de hangi memleketeye bir uyarıcı göndermişsek, mutlaka oranın nimetlendirilmiş kişileri** (dünyanın zevk-ü sefasına dalarak, gerçekleri araştırma ihtiyacı duymamış ve) **böylece:**

"Gerçekten biz, babalarımızı (ve atalarımızı) **bir din üzere bulduk. Muhakkak biz de onların izlerine uymuş kimseleriz!"** demiş(ler)di.

24- (Bu sözle muhatap olan peygamberlerden her biri, ümmetine) demişti ki: "Ben size, babalarınızı üzerinde bulmuş olduğunuz o (hidâyetle hiçbir alâkası olmayan) **şeyden çok daha doğru olan** (bir inanc)ı **getirmiş olsam da**(, siz yine atalarınızın yanlış yoluna) **mı** (uyacaksınız)?"

Onlar (ise, o peygamberin getirdiği dini inceleme gereği bile duymadan): **"Muhakkak biz sizin kendisiyle gönderilmiş olduğunuz şeyi inkâr edicileriz!"** demişlerdi.

25- Bunun üzerine Biz de onlardan intikam al(mak üzere kendilerini kılıklara, katliâmlara, esaret ve sürgünlere uğrat)mıştık.

Artık bak ki o (peygamberlerini) **yalanlayanların** (feci) akıbeti nasıl olmuş?

26- (Hatırla) o zamanı ki; İbrahim babasına ve (taklitçilik üzere tökezlenmiş olan) **kavmine demişti ki:**

"Muhakkak ben sizin tapmakta olduğunuz şeylerden tamamen uzağım!

27- Lâkin beni yoktan yaratmış olan O Zât müstesna! Şüphesiz ki O, muhakkak beni hidayet(te sabit) **edecektir."** (Habîbim! İşte kavmine, kendisine intisapla iftihar ettikleri en

büyük ataları olan İbrahim (Aleyhisselâm)ın bu sözlerini hatırlat ki, taklit edeceklerse, câhil atalarını değil de onu taklit etsinler.)

28- Böylece o, onu(; o tevhîd kelimesini) **zürriyeti içerisinde baki kalan bir kelime yaptı. Tâ ki** (ardından gelecek içerisinde şirke düşecek) **o(la)nlr** (yanlış yoldan) **dönsünler!** (Bu yüzden kıyamete kadar onun nesli içerisinde Allâh-u Te'âlâ'yı tevhîd eden ve O'nun birliğine davet edenler bulunacaktır.)

29- (Habîbim!) Doğrusu Ben işte bu (sana düşman ola)nları **da, babalarını da** (uzun ömürlerle ve bol nimetlerle) **iyice yaşattım, neticede onlara o** (Kur'ân gibi) **hak** (olan bir kitap) **ve** (risâleti) **pek açık / (tevhîd yolunu delillerle) iyice açıklayan /** (senin gibi) **büyük bir rasûl geldi.**

30- Ama o (gafletten uyarıcı ve hidâyete irşad edici) **hak** (ve hakikatler) **kendilerine geldiğinde** (hiç düşünmeden): **"İşte bu büyük bir büyüdür ve gerçekten biz onu inkâr edicileriz!" dediler.**

31- Yine onlar: "İşte bu Kur'ân, (Ebû Tâlib'in yetimi olan Muhammed gibi birine indirileceği yerde) **o** (Mekke ve Tâif diye meşhur) **iki karye(nin birin)den olan** (Velîd ibni Muğîre veya Habîb ibni Amr gibi mal ve mevki sahibi) **büyük bir adam üzerine indirilseydi ya!" dediler.**

32- Rabbinin rahmetini onlar mı bölüştürmektedirler? O en alçak (dünya) **hayat(ın)da geçim** (sebeplerini aralarında **Biz taksim ettik ve bir kısımları, diğer bir kısmı emre âmâde** (bir şekilde hizmet eden) **bir kimse edinsin diye Biz onların bazısını** (zenginlik hususunda) **diğer bir kısmın fevkinde farklı derecelere yükselttik.**

(Dolayısıyla bazılarını zengin kılmamız, dünya düzeniyle alâkalı birtakım hikmetlere mebnîdir, yoksa o kişilerin Bizim katımızdaki üstünlüğüne bir delil değildir.)

Rabbinin (nübüvvet, hidâyete, iman ve cennet gibi) **rahmeti ise, onların** (adî dünya metaindan) **toplamakta oldukları şeylerden daha iyidir.**

33- (Bizim, kâfirlerin tümüne dünya nimetlerini bolca vermememiz, dünyanın Bizim katımızdaki değerinden değildir. Bilakis buna engel olan, tüm insanların kâfirlikte birleşme tehlikesidir. Yoksa) bütün insanlar (küfre imrenip) **tek bir ümmet olacak olmasaydı, elbette Rahmân'ı inkâr etmekte bulunan o** (kâfir) **kimseler için; evlerine gümüşten tavanlar ve üzerlerinde yükseğe çıkacakları** (gümüşten) **merdivenler yapardık...**

34- Evleri için (gümüşten) **birtakım kapılar ve üzerlerinde** (kurulup, arkalarına) **yaslanacakları tahtlar(ı) da** (hep gümüşten yapardık)!

35- Ve (onların tüm ev eşyasını) **altın ziynetler(den yapardık)! İşte sana! Hepsi de o en alçak** (dünya) **hayat(ın geçici) eşyasından başka bir şey değildir.**

(Sonsuz ve sınırsız nimetlerin mahalli olan) **âhiret ise Rabbinin katında, o** (şirkten ve haramlardan) **hakıyla sakınan kimselere aittir.**

(İşte Biz, Müslümanlara acıdığımız için kâfirlere dünyada tam bir bolluk vermedik. Yoksa âhirette hiçbir nimete kavuşamayacakları için şimdi onlara daha çok verirdik. Böylece müminlerin imanını muhafaza hikmeti, kâfirlerin birçok nimetten mahrum bırakılmasını gerektirdi.)

36- Her kim (nefsanî lezzetlere daldığı ve gördüğü şeylere kandiği için, kendisine

anasından babasından çok acıyan) **O Rahmân'ın zikrinden** (gafil ve) **kör kalmaya çalışırsa / Her kim O Rahmân'ı zikretmekten yüz çevirirse /, Biz ona bir şeytani musallat ederiz de artık o ona** (sürekli arkadaş olan ve dâima vesvese vererek azdıran) **pek yakın biridir.**

37- Şüphesiz ki o (şeyta)nlara elbette bunları o (Rahmân'ın çağırdığı dosdoğru) yoldan engellemektedirler.

Bunlarsa o (şeyta)nlara / kendilerinin / gerçekten (doğru yola) hidâyet bulmuş kimseler olduklarını zannetmektedirler. (Yoksa şeytanlara uymazlardı, zaten kendilerinin yanlış yolda olduklarını anlamış olsalardı elbette dönerlerdi.)

38- Neticede o Bize geldiğinde (dünyada yakın arkadaşlık kurduğu şeytaniyle aynı zincire bağlanınca): **"Ah keşke** (dünyada ve âhirette) **benimle senin aranda doğuyla batı(nın birbirinden) uzaklığı** (kadar mesafe) **olsaydı!** (Meğer) **ne kötü bir arkadaş(mışsın sen)!" der.**

39- (O gün onlara denilecektir ki:) "(Siz dünyada nefislerinize) zulmetmiş olduğunuz için gerçekten bugün sizin: 'Nasıl olsa hepimiz buradayız!' diye düşünüp kendinizi rahatlatılabileceğiniz dünya işkencelerine hiç benzemeyen) **bu azap içerisinde müşterek kimseler olmanız asla size fayda vermeyecektir."**

40- (Habîbim!) Bu (şekilde hakkı duymamak için mücâdele veren) sağırlara (gerçekleri) sen mi işittireceksin? Ya da (görüp görmezden gelen) bu körleri ve pek açık bir sapıklık içerisinde bulunmuş olanları sen mi hidâyet edeceksin? (Hayır! Bunu sen yapamazsın, zira buna Kadir olan ancak Allâh'tır.)

41- Ya gerçekten seni (düşmanlarına galip etmeden önce vefat ettirip, dünyadan) götüreceğ olursak, artık (hiç üzülme, zira eninde sonunda) şüphesiz ki Biz onlardan intikam alacağız.

42- Yahut onlara vaad etmekte olduğumuz o (azapla ilgili) şeyleri şüphesiz sana gösterecek olsak, işte muhakkak Biz onlara karşı iktidar sahipleriyiz. (Dolayısıyla onlar Bizim kahrımızdan kaçacak bir yer bulamazlar.)

43- Öyleyse sana vahyedilmiş olan o şeye sınıksız sarıl(maya devam et)! Çünkü hakikaten sen (bırakılmaması gereken) dosdoğru bir yol üzeresin!

44- Muhakkak ki o (sana vahyedilmiş olan Kur'ân, Arap lügatıyla indirilmiş olması münasebetiyle), senin için de, kavmin için de büyük bir şereftir.

Ama yakında (kıyamet günü, bu nimetin şükründen) sorguya çekileceksiniz.

45- (Habîbim! Mî'râc gecesi peygamberlerle görüştüğünde) senden önce göndermiş olduğumuz rasûllerimize sor ki; Biz Rahmân'dan başka, kendilerine tapılmakta olan ilâhlar(a ibadeti meşru) kılmış mıyız?

46- Andolsun ki; elbette Biz Mûsa'yı Firavun'a ve (kavminin) ileri gelenlerine âyet (ve mucize)lerimizle gönderdik de o (onlara): "Şüphesiz ki ben, bütün âlemlerin Rabbinin (göndermiş olduğu) elçisiyim!" dedi.

47- Fakat o onlara âyetlerimizi getirdiğinde (onları hayranlıkla seyredip, getiren kimsenin peygamberlik iddiasında haklı olduğu hususunu iyice düşünerek ona uyacakları

yerde) **birdenbire onlar, bunlar yüzünden gülüyorlardı.**

48- Biz onlara bir âyet (ve mucize) göstermiyorduk ki, mutlaka o, (evvelce gördükleri) benzerinden daha büyüktü.

Ayrıca onlar (saplandıkları kâfirlik bataklığından) dönsünler diye onları (yıllarca süren kuraklık, çekirge, bit ve kurbağa istilası gibi) azaplarla yakaladık.

49- Onlar (Mûsâ (Aleyhisselâm)ın bu felaketleri kendilerinden açabilecek bir güce sahip olduğunu düşünüp, değer verdikleri büyücülere kullandıkları tazim ifadesiyle ona hitap ederek): "Ey ulu büyücü! Senin yanında bulunan (peygamberlik mertebesi ve dualarının kabulüne dair) ahdi hürmetine, bizim için Rabbine yalvar (da bu belaları bizden gidersin)! (Duanın kabulünü gördüğümüzde) gerçekten de elbette biz (sana imana) hidâyet bulan kişileriz!" dediler.

50- Ama Biz (onun duasıyla) onlardan azabı açtığımız zaman, (şükretmek üzere iman edecekleri yerde) birdenbire onlar (sözlerini) bozuyorlar.

51- Firavun (gördüğü mucizeler karşısında güç kaybına uğradığını anlayınca, ileri gelen yakınları onu bırakır da Mûsâ (Aleyhisselâm)a inanırlar diye telaşa kapılıp, Kıptîlerden oluşan) kavmi içerisinde çağrı yaptı da dedi ki:

"Ey kavmim! Mısır'ın saltanatı bana ait değil midir? İşte şu ırmaklar benim (saraylarımda) altımdan akmakta değil midir? Hâlâ (benim üstünlüğümü) görmeyecek misiniz?"

52- Yoksa ben, kendisi hakir ve zayıf olan, (dilindeki pelteklikten dolayı merâmını) açıklamada bulunmaya yakın dahi olamayan şu kişiden daha hayırlı değil miyim?

53- (Biz değer verdiklerimizi altın bilezikler ve takılara boğuyoruz, mademki o, âlemlerin Rabbi'nin elçisi olduğunu iddia ediyor,) öyleyse onun üzerine altın bilezikler atılsaydı ya! Ya da onunla birlikte, birbirine pek yakın olan / toplu şekilde kalabalık bulunan / art arda dizilen / melekler gelseydi ya!"

54- Böylece o, kavminden çabucak kendisine itaatlerini talep etti de / kavmini kıt akıllı buldu da / onlar da hemen ona itaat ettiler. Zaten şüphesiz ki onlar (yoldan çıkmış) fâsıklar toplumu idiler. (Onun için o azgın fâsığın sözünü hemen dinlediler.)

55- İşte Bizi(m gibi etkilenmekten münezzehe olan bir Zât'ı) kızdırdıklarında onlardan intikam aldık ve hemen onları topluca suyla boğduk.

56- Artık Biz onları sonraki (kâfir)ler için (cehennem yolunda) öncüler / (kötü yolda uyulacak) önderler / ve bir ibret (vesilesi olacak toplum) yaptık.

57- Meryem'in oğlu (Îsâ, bir müşrik tarafından cehennemde yanacaklara) bir örnek olarak açıklanınca, o (bir an sessiz kalma)ndan dolayı birdenbire senin kavmin gülerek sevinç çığlıkları atıyorlardı.

Rivayete göre; Abdullah ibni Ziba'râ Müslüman olmadan önce: "Siz ve Allâh'ın dışında tapıklarınız cehennem odusunuz!" âyetini duyunca Rasûlüllâh (Sallüllâhu Aleyhi ve Sellem)e: "Hristiyanlar Îsâ'ya tapmaktadır, sen de onun gerçek bir peygamber olduğunu söylemektесin. Îsâ ateşte ise, bizim ve ilâhlarımızın da orada onunla birlikte olmasında bir beis yoktur. Varsın biz de onunla beraber yanalım!" dedi. Bu söz karşısında Rasûlüllâh

(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)in bir anlık duraksaması üzerine Kureyş müşrikleri sevinçlerinden gülmeye ve yüksek sesle haykırmaya başladılar. Bunun üzerine Enbiyâ Sûresinin 101. âyet-i kerîmesi inerek, Îsâ (Aleyhisselâm) gibi, kendisine tapınılmaya rıza göstermeyen, bilakis iradeleri dışında tapınılan salih kulların cehennemden uzak olduğunu açıkladı. (Beyzâvî, Nesefî, Hâzin)

58- (Habîbim!) **Onlar:** "(Sence) **bizim ilâhlarımız mı hayırlıdır yoksa o mu?** (Elbette ki Îsâ hayırlı!)" **dediler.**

Bunu sana (hakkı bâtıldan ayırmak için değil,) **ancak** (fuzûli) **bir çekişme olsun diye açıkladılar.** **Doğrusu onlar** (inadına düşmanlık yapan ve hakka) **hasımlar olan bir toplumdur.**

59- O (Îsâ (Aleyhisselâm)) **ancak öyle bir kuldur ki, Biz ona** (peygamberlik gibi birtakım nimetler lütfederek) **iyilikte bulunmuşuzdur ve onu(n** babasız yaratılışını) **İsrâîloğullarına şaşılacak bir kıssa yapmışızdır.** (Böyle bir kulun, ilahlıktan ne nasibi olabilir?)

60- (Ey erkekler!) **Biz dileseydik,** (onu babasız yarattığımız gibi,) **elbette sizden de, yerde birtakım melekler yaratırdık da,** (şimdi çocuklarınız sizin neslinizi devam ettirdiği gibi, o zaman) **onlar sizin yerinize geçerlerdi. / Sizi (helak etmemizin ardında)n yerinize halef olacak (ve hiç isyan etmeyip ibadetle meşgul olacak) melekler yaratırdık /** (Evet! Îsâ (Aleyhisselâm)ın yaratılışı ilginçse de, Ben bundan daha acayip şeyler yapmaya da Kadirim! Nitekim şimdi melekleri hiçbir ana madde olmaksızın yoktan var etmekteyim. Ama istesem sizin gibi cisimlerden doğan çocukları melek yapabilirim! Öyleyse doğma ve doğurma yoluyla da yaratılmaları mümkün olan meleklerin Benim çocuğum olması nasıl düşünülebilir?)

61- Şüphesiz ki o (Îsâ (Aleyhisseiâm)ın âhir zamanda yeryüzüne inişi), **elbette o** (kıyamet) **ân**(ının yaklaştığının anlaşılması) **için önemli bir bilgidir.**

Öyleyse onun hakkında asla şüphe etmeyin! (Ey kullarım!) **Siz Bana** (ve rızama ulaştırın dinime ve peygamberime) **hakkıyla uyun! İşte bu dosdoğru bir yoldur.**

Taberî, Ebû Hayyân ve Beyzâvî gibi birçok müfessirin beyanı vechile; bu âyetteki zamirin, Îsâ (Aleyhisselâm)ın inişinden bahsettiği konusu, İbni Abbâs, Mücâhid, Katâde, Hasen, Süddî, Dahhâk ve İbni Zeyd gibi sahabe ve tabiin birçok müfessiri tarafından açıklanmıştır. Birçok sahih hadîs-i şerifte de: "Îsâ (Aleyhisselâm)ın şu ana kadar ölümü tatmadığı, cismi şerifiyle ikinci kat semada diri olduğu ve kıyamete yakın Hazret-i Mehdi'ye yardım etmek üzere Deccalı katletmek ve İslam'ı dünyaya hakim kılmak için Şam'daki beyaz minareye ineceği ve kırk sene kadar İslâmiyeti dünyada hâkim kıldıktan sonra vefat ettiğinde Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)in yanına gömüleceği" bildirilmiştir. (Buhâri, Enbiyâ: 50, No: 3265; Müslim, İman: 71, No: 155; Taberî, No: 30949-30960, 11/204-205; diğer tefsirler için bakınız: ilgili âyet-i kerîme)

Bu konudaki hadîs-i şerifler manevî tevâtür derecesine ulaştığı için, Îsâ (Aleyhisselâm)ın inişini inkâr, imana zarar verecek kadar tehlikelidir. Günümüzde kimileri bu konuyu Hristiyanlarla iyi geçinme noktasında bir malzeme olarak kullanmakla hata ettikleri gibi, bu inanışın misyonerlik faaliyetlerine yaradığı gerekçesiyle, Ehl-i Sünnet itikat kitaplarının metinlerinde yer alan böyle önemli itikadî bir konuyu inkâr edenler de hiç şüphesiz Ehl-i Sünnet görüşünden ayrılmışlardır. Hatta Allâme Alûsî (Rahimehullâh), Îsâ (Aleyhisselâm)ın âhir zamanda ineceğini inkâr edenlerin, inanılması zaruri olan bir meseleyi reddettiklerinden dolayı kâfir sayıldıklarını açıklamıştır. Bazılarının bu konuyu

sulandırmak için, "İsâ (Aleyhisselâm)ın ruhâniyetinin ineyeği ve onun barış düşüncesinin dünyaya hâkim olacağı" şeklinde ortaya attıkları fikirler, bunca nassı tahrif, dolayısıyla da inkâr anlamına geldiğinden, asla kabullenilecek ve nakledilecek doğru şeyler değildir.

İsâ (Aleyhisselâm)ın vefatından bahseden Âl-i İmrân Sûresinin 55. âyet-i kerîmesi, onun şu anda ölü bulunduğu anlamına gelmemektedir. Mâide Sûresinin 117. âyet-i kerimesi ise, onun mahşerdeki beyanı olduğundan yine şu anda ölü olduğu anlamına gelmez. Oysa İsâ (Aleyhisselâm)ın Yahudiler tarafından çarmıha gerilemediği ve öldürülemediği, bilakis Allâh-u Te'âlâ'nın onu Kendi katına yükselttiği, Nisâ Sûresinin 157-158. âyet-i kerimelerinde açıklanmıştır. Ayrıca İsâ (Aleyhisselâm)ın inişi, Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)in son peygamber olduğunu bildiren Ahzâb Sûresinin 40. âyet-i kerimesiyle de çelişmemektedir. Bu konuda geniş malumat için ilgili âyet-i kerimelerin meâllerine bakınız! Ayrıca bakınız: Rûhu'l-Furkan: 6/51-89

62- Sakın ha şeytan sizi (Benim yoluma uymaktan) alıkoymasın! Çünkü şüphesiz o (şeytan) sizin için (dost gibi görünen) apaçık büyük bir düşmandır.

63- İsâ (İsrâîloğullarına) pek açık mucizelerle geldiği zaman dedi ki: "Gerçekten ben size o hikmet (ve hükümlerle dolu İncîl)i getirdim, bir de kendisi hakkında ihtilaf etmekte olduğunuz o (dînî konulardaki) şeylerin bir kısmını size açıklayayım diye (geldim)! Öyleyse (bana muhalefet hususunda) Allâh'tan hakkıyla sakının ve (tebliğ ettiğim konularda) bana itaat edin!

64- Şüphesiz ki; benim de Rabbim, sizin de Rab biniz ancak O Allâh'tır! Öyleyse (bana değil) Ona kulluk edin! İşte bu dosdoğru bir yoldur."

65- (Bu kadar açık mucizeler gördükleri halde İsâ (Aleyhisselâm) göğe kaldırıldıktan sonra (Yahudi ve Hristiyanların) aralarından (çıkan) o hizipler (İsâ (Aleyhisselâm) hakkında görüş birliğine varamamış, kimi onu ilâhlaştırarak, kimiye ona veled-i zina iftirası atarak) ihtilaf etmiştir.

Artık o (sorgulanacakları) büyük günün çok acı verici azabından dolayı o (şirk koşarak) zulmetmiş olan kimseler için büyük bir helâk vardır!

66- O (kâfir ola)nlar ancak o (kıyamet) ânı; kendileri farkında değillerken, onun onlara aniden gelmesini beklemektedirler.

67- O (dünyada samimi olan) dostlar; işte o gün onların bir kısmı diğer bir kısma büyük bir düşman (olacak)dır! Ancak o takva sahipleri müstesna! (Çünkü onların dostluğu Allâh uğrunda olduğu için sürekli olacaktır.)

68- (Allâh o gün kendilerine şöyle buyuracaktır:) "Ey Benim kullarım! Bugün sizin üzerinize hiçbir korku yoktur ve ancak siz mahzun olmayacaksınız!

69- O Bizim âyetlerimize iman etmiş bulunan (kul)lar(ım) ve Müslüman kimseler olmuş olan(kul)lar(ım)! İşte bu müjde sadece sizedir)!

70- Siz ve eşleriniz sevince boğulmakta / ikrama mazhar kılınmakta / ziynetlerle donatılmakta / olduğunuz halde cennete girin!"

71- (Cennet hizmetçileri tarafından) altın çanaklarla ve testilerle onların etrafında dönülecektir. Canların, kendisini çekmekte olduğu ve gözlerin, (kendilerine

bakmakla) **lezzetlendiği şeyler sadece oradadır.** (Rablerinin onlara hitabı şöyle devam edecektin)

"Üstelik siz orada ebedî kalıcılarınsınız!

72- İşte sana! Bu, yapmakta bulunmuş olduğunuz şeyler sebebiyle (mirasa konar gibi) kendisine mirasçı kılındığınız o cennetin ta kendisidir!

73- Sizin için orada pek çok meyve vardır ki onlardan yiyeceksiniz!"

74- Şüphesiz ki o (şirk gibi en büyük suçu işlemiş olan) **mücrimler cehennem azabı içerisinde ebedî kalıcıdır.**

75- Kendilerinden (azap) hiç gevşetilmeyecektir. Onlar orada (bütün hayırlardan) **ümit kesmiş kimselerdir / (uğradıkları azabın şiddetinden dolayı) pek üzüntülüdürler / davaları bitmiş sessiz kimselerdir /**

76- (Böyle yaparak) Biz onlara zulmetmiş olmadık. Lâkin onlar (Bizi inkâr ederek ve Bize ait olan ilâhlık hakkını başkalarına vererek) **zulmeden**(, ama böyle yapmakla aslında kendilerini ebedî azaba çarptırarak sadece kendi nefislerine yazık etmiş olan) **kimselerin ta kendileri oldular.**

77- O (azabın şiddetine dayanamayan ve azalacağından da ümidi kesmiş ola)n (inkârcı)lar (cehennem bekçisine):

"Ey Mâlik! (Artık dayanamayacağız,) Rabbin(den iste de) hakkımızda ölüm kararı alsın!" diye seslendiler.

O da (bin sene sonra Allâh-u Te'âlâ'nın kararını açıklamak üzere):

"Şüphesiz ki siz (bu azap içerisinde ebediyyen) kalıcı kimselersiniz!" dedi.

78- (Evet! Mâlik doğru söyledi, siz bunu hak ettiniz, zira) andolsun ki; elbette Biz size o hakk (olan peygamber ve Kur'ân)ı **kesinlikle getirmiştik. Lâkin sizin pek çoğunuz** (hangi konuda olursa olsun) **hakkı istemeyen kimselerdiniz!**

79- Yoksa o (müşrik ola)nlar (Benim peygamberime karşı hile yapmak için) **bir işi sağlama mı aldılar?**

İşte muhakkak Biz de (onların kurduğu tuzakları iptal işini) **sağlamlaştırıcılarız!**

80- Yoksa gerçekten sanıyorlar mı ki. Biz onların (içlerinde barındırdıkları) **sırlarını ve gizli konuşmalarını duymamaktayız? Hayır!** (Biz her şeye vakıfız!)

Üstelik (amellerini yazmakla görevli) **elçilerimiz de** (dâima) **yanlarında** (bulunup, her yaptıklarını ve konuştuklarını) **yazmaktadırlar.**

81- (Habîbim! Allâh'ın kızları inancıyla meleklerle tapan o kâfirlere) de ki:

"(Faraza) Rahmân'a ait bir çocuk bulunsaydı, işte (ona) tapanların ilki benim! (Ama böyle bir şey söz konusu değil, siz bunu nereden uyduruyorsunuz?)"

82- Bu (yalan-yanlış) **nitelemelerinden dolayı tesbîh** (ve tenzîh olsun) **o göklerin ve yerin Rabbine; o (yüce) Arş'ın Rabbine!**

83- (Habîbim!) Artık bırak onları, o tehdit edilmekte oldukları günlerine kavuşuncaya kadar (bâtil inançlarına) **dalsınlar ve** (kısa Ömürlerinde biraz daha) **oynasınlar**(,

bakalım)!

84- Ancak O'dur O Zât ki; gökte de İlâh'tır, yerde de İlâh'tır! (Yaratıklarının yönetiminde ve tüm işlerinde isabetli olan) **Hakîm de,** (olmuş olacak her şeyi, özellikle de yaratıklarına yarayan şeyleri hakkıyla bilen) **Alîm de sadece O'dur!**

85- O Zât'ın (hayrı ve) **bereketi dâim olmuştu / Dâima pek yüce olmuştur O Zât / ki;** **göklerin, yerin ve ikisi arasındakilerin mülkü** (ve saltanatı) **sadece O'na aittir. O** (kıyamet) **ânın**(ın ne zaman gerçekleşeceği) **bilgisi de ancak O'nun katındadır ve siz yalnızca O'na döndürüleceksiniz.**

86- O'nu bırakıp tapmakta oldukları o (putlar gibi âciz) **şeyler ise** (müşriklerin sandığı gibi onlara) **şefaât** (yetkisin)e **sahip olamazlar. Lâkin** (İsâ, Uzeyr ve melekler gibi,) **kendileri** (gerçek olan tevhîd inancını) **biliyorlarken o hakka şahit olan kimseler müstesna!** (Zira onlar müminlere şefaât edeceklerdir.)

87- Andolsun ki: "Onları kim yaratmıştır?" diye kendilerine soracak olsan, elbette mutlaka: "Allâh!" diyeceklerdir. (Bunu kendileri de bilmekteyken) **hâlâ nasıl** (O'na ibadetten) **çevrilebiliyorlar?**

88- (Habîbimin:) "Yâ Rabbi! Şüphesiz işte bunlar öyle kötü bir toplumdur ki iman etmiyorlar!" (diye kavminden şikâyetini bildiren) **sözüne yemin olsun** (ki; onları mutlaka cezalandıracağız)!

89- Artık onlardan (iman beklemeyi bırak da, onlarla ilgilenmekten) **yüz çevir ve: "Selâmetle!" de**(mek suretiyle onların şerlerinden korunmaya bak)! (Nasıl olsa) pek **yakında** (başlarına geleceği) **bilecekler.**

KUR'ÂN'I MECÎD
VE
TEFSİRLİ
MEÂL-İ ÂLÎSÎ

Mahmud Ustaosmanoğlu